

TERAS 4

KEBERSIHAN PERSEKITARAN

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

© KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

Diterbitkan pada tahun 2021 oleh Bahagian Pendidikan Kesihatan

Semua hak cipta terpelihara. Tiada mana-mana bahagian daripada penerbitan ini boleh diterbitkan semula atau disimpan di dalam bentuk yang boleh diperolehi semula atau disiarkan dalam sebarang bentuk dengan apa juga cara elektronik, mekanikal, fotokopi, rakaman dan/ atau sebaliknya tanpa mendapat izin daripada Kementerian Kesihatan Malaysia

KANDUNGAN

PENGENALAN	5	Strategi 9	15
OBJEKTIF	6	Inisiatif 19	
STRATEGI DAN INISIATIF	7	Aktiviti 19.1	
Strategi 7	8	Aktiviti 19.2	
Inisiatif 13		Aktiviti 19.3	
Aktiviti 13.1		Inisiatif 20	16
Aktiviti 13.2		Aktiviti 20.1	
Aktiviti 13.3	9	Inisiatif 21	17
Aktiviti 13.4		Aktiviti 21.1	
Aktiviti 13.5		Inisiatif 22	18
Inisiatif 14	10	Aktiviti 22.1	
Aktiviti 14.1		Strategi 10	
Aktiviti 14.2		Inisiatif 23	19
Aktiviti 14.3		Aktiviti 23.1	20
Strategi 8	11	Aktiviti 23.2	
Inisiatif 15		Inisiatif 24	21
Aktiviti 15.1		Aktiviti 24.1	
Inisiatif 16	12	PERINGKAT PEMANTAUAN	22
Aktiviti 16.1		SASARAN TERAS	23
Aktiviti 16.2			
Inisiatif 17	13		
Aktiviti 17.1			
Aktiviti 17.2			
Inisiatif 18	14		
Aktiviti 18.1			
Aktiviti 18.2			

PENGENALAN

Memantapkan Kebersihan Persekitaran adalah teras yang diterajui oleh Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT) yang sejajar dengan Dasar Kebersihan Negara.

Teras ini merupakan inisiatif untuk memupuk rasa kepunyaan kesihatan dalam aspek kebersihan ke arah menjadikan rakyat Malaysia yang melestarikan kebersihan persekitaran bagi menyokong kesejahteraan kesihatan.

OBJEKTIF

SKOP TERAS

Kesedaran
Kebersihan
Persekitaran

Kelestarian
Alam Sekitar

Pemeriksaan
Komuniti

01

Meningkatkan amalan dan
pembudayaan kebersihan
persekitaran dalam
kalangan rakyat.

02

Meningkatkan kebersihan
persekitaran ke arah
kelestarian alam sekitar.

03

Memperkasakan peranan
komuniti untuk bersama-
sama bertanggungjawab
menjaga kebersihan
persekitaran.

04

Mewujudkan infrastruktur
yang menyokong
kebersihan persekitaran
dan budaya hidup sihat.

STRATEGI & INISIATIF

4 STRATEGI

12 INISIATIF

STRATEGI 7:

Meningkatkan kesedaran rakyat mengenai kebersihan persekitaran

INISIATIF 13:

Mempromosi Kebersihan Persekitaran Kepada Rakyat

INISIATIF 14:

Mendidik Kanak-Kanak, Remaja Sekolah Dan Siswazah Mengenai Kebersihan Persekitaran

STRATEGI 8:

Memperkuh usaha ke arah kelestarian alam sekitar untuk kesihatan

INISIATIF 15:

Mewujudkan Persekitaran Yang Bersih Dan Selesa

INISIATIF 16:

Menambahbaik Mekanisme Pengurusan Persekitaran

INISIATIF 17:

Membudayakan Amalan Sanitasi Dan Disinfeksi Secara Kendiri

INISIATIF 18:

Memperkasakan Aspek Kebersihan Tandas

STRATEGI 9:

Memperkasakan komuniti dalam memelihara kebersihan persekitaran

INISIATIF 19:

Memperkasakan Komuniti Mengenai Penjagaan Kebersihan Persekitaran Dan Kemudahan Awam

INISIATIF 20:

Memperkasakan Peniaga Menjaga Kebersihan Premis Perniagaan Dan Sekitarnya

INISIATIF 21:

Menggalakkan Penglibatan Komuniti Dalam Inisiatif Komuniti Sifar Sisa (KOSIS)

INISIATIF 22:

Memperkasakan Komuniti Dalam Pemantauan Bersama

STRATEGI 10:

Mewujudkan persekitaran yang menyokong kesihatan

INISIATIF 23:

Mengarusperdanakan (*Mainstreaming*) Pelaksanaan *Healthy Walkable City (HWC)*

INISIATIF 24:

Memperkasakan Pelaksanaan Program Rakan Taman

STRATEGI 7:

INISIATIF 13:

Kesedaran rakyat mengenai kebersihan persekitaran perlu dipupuk secara berterusan bagi mewujudkan rasa kebertanggungjawaban bersama (*shared responsibility*). Inisiatif dalam strategi ini meliputi aspek peningkatan kesedaran kepada semua lapisan masyarakat.

AKTIVITI

13.1

Melaksanakan Kempen Berani Tegur dalam memperkasa rakyat ambil peduli Kebersihan Persekitaran

13.2

Mempromosikan Kempen Buang Sampah ke dalam Tong Sampah

Promosi dan pelaksanaan program pendidikan dan kesedaran masyarakat berkaitan kebersihan persekitaran secara intensif dan meluas kepada rakyat melalui pelbagai saluran media seperti:

- i. Media sosial (Facebook, Instagram, Twitter, TikTok, WhatsApp)
- ii. Media konvensional (TV, radio)
- iii. Media cetak (akhbar, majalah, buletin, risalah, poster)
- iv. Media luar (*billboard*, iklan di pengangkutan awam, *LED board*, *community board*)
- v. Media digital (*website*, *portal*, *e-magazine*, *e-book*)

13.3

Melaksanakan Program
World Cleanup Day

World Cleanup Day merupakan program pembersihan kawasan secara serentak di seluruh dunia. Aktiviti yang dijalankan adalah pembersihan kawasan dan audit sisa yang melibatkan sukarelawan, badan bukan kerajaan (NGO) dan agensi berkaitan.

13.4

Mempromosi Program
Sukarelawan Hero Kebersihan

Program yang dilaksanakan adalah untuk menggalakkan penyertaan masyarakat dalam aktiviti kesukarelawanan bagi memupuk nilai kebertanggungjawaban serta menyumbang tenaga secara sukarela dalam pengurusan sisa pepejal khususnya penjagaan kebersihan persekitaran.

13.5

Melaksanakan Kempen Pembitaran
Amalan 3R dan Budaya Kebersihan di
Pejabat bagi Agensi Kerajaan dan Swasta

Kempen ini berperanan sebagai medium penyampaian fungsi dan tanggungjawab untuk menggalakkan penglibatan warga kerja dalam usaha kerajaan bagi mengurangkan penajaan sisa terutamanya di pejabat. Ia dirancang untuk menggalakkan kakitangan pejabat dalam pemerkasaan amalan kebersihan persekitaran dan kitar semula seterusnya melahirkan masyarakat minda kelas pertama.

INISIATIF 14:

Mendidik Kanak-Kanak, Remaja, Sekolah Dan Siswazah Mengenai Kebersihan Persekitaran

Pendidikan mengenai kebersihan persekitaran yang akan menyokong kesejahteraan kesihatan dan memupuk semangat kecintaan terhadap amalan kebersihan perlu diterapkan daripada peringkat kanak-kanak hingga ke dewasa.

AKTIVITI

14.1

Melaksanakan Modul Latihan Kelab Kitar Semula

14.2

Integrasi Modul Kelab Doktor Muda Dan Program Tunas Doktor Muda Dengan Modul Latihan Kelab Kitar Semula

14.3

Memperkasa Siswa-Siswi dalam Kebersihan Persekitaran melalui Program Kesedaran Awam

Kesedaran mengenai kebersihan persekitaran adalah amat penting dengan berfokuskan kepada kumpulan sasar bagi memastikan penyampaian mesej yang lebih berkesan. Pendekatan yang boleh digunakan ialah rakan sebaya sebagai ejen penyampaian mesej. Penyampaian maklumat melalui kempen dan platform pembelajaran dapat meluaskan perkongsian pengetahuan ke arah membudayakan amalan kebersihan dalam kehidupan seharian.

STRATEGI 8:

INISIATIF 15:

Mewujudkan Persekitaran Yang Bersih Dan Selesa

Aspek kebersihan persekitaran perlu terus diperkukuh ke arah memastikan kelestarian alam sekitar yang mampan. Pemerkasaan melalui penguatkuasaan akan mampu menambah baik pengurusan alam sekitar yang lebih berkesan.

AKTIVITI

15.1

Mengukuhkan penguatkuasaan ke atas individu/institusi yang melakukan kesalahan pembuangan sisa pepejal terkawal di lokasi yang tidak dibenarkan

Mengambil tindakan undang-undang penguatkuasaan ke atas individu /institusi yang melakukan kesalahan pembuangan sisa pepejal terkawal di lokasi yang tidak dibenarkan

Penyebaran risalah penguatkuasaan dapat memberikan informasi kepada penjana sisa.

AKTA PENGURUSAN SISA PEPEJAL DAN PEMBERSIHAN AWAM (PENGKOMPANIAN KESALAHAN) 2011

NOTIS PEMBERITAHUAN KESALAHAN 2019050100001

Apabila menjawab sila nyatakan :

Nombor rujukan (No. Notis) : 2019050100001

Nama : Ali bin Abu

No. KP / No. Pendaftaran : 770214562254

Alamat : No.71, Jalan PC 3/5
Taman Pinggiran Cyber
63000 Cyberjaya

No. Kenderaan & Cukai Jalan (Jika terpakai) : ABC 1234

Tuan/Puan,

Dengan ini diberitahu bahawa tuan/puan telah melakukan kesalahan dengan butir-butir berikut :

AKTA / PERATURAN (SKIM BAGI SISA PEPEJAL ISI RUMAH DAN SISA PEPEJAL YANG SERUPA DENGAN RUMAH) 2011

SUB SEKSYEN / SUB PERATURAN 14-2

BUTIR-BUTIR KESALAHAN
Seseorang pemunya atau penghuni premis bertanah yang tidak mengasingkan sisa yang boleh dikitar semula daripada jenis sisa pepejal isi rumah dan sisa pepejal yang serupa dengan sisa pepejal isi rumah yang lain dan jika disabitkan kesalahan boleh dihukum di bawah Peraturan 14(3) Peraturan-peraturan yang sama

TARIKH / MASA TEMPAT KESALAHAN
Jenis kenderaan : 31/05/2019 / 8.00 pagi
Belakang Bank Islam, Cyberjaya

Tarikh : 31/05/2019

Cop Rasmi :

Tandatangan

Nama :
No. Kad Kuasa :

INISIATIF 16:

Menambahbaik Mekanisme Pengurusan Persekitaran

Memantapkan pengurusan persekitaran dengan tindakan pengawasan dan operasi pemantauan kebersihan persekitaran melalui CCTV. Pengurusan persekitaran yang baik juga termasuk amalan sanitasi dan disinfeksi secara cekap dan berterusan.

AKTIVITI

16.1

Melaksanakan pemantauan kebersihan persekitaran melalui CCTV

16.2

Melaksanakan Operasi Sanitasi Awam COVID-19

Memantapkan tabdir urus pengurusan kebersihan persekitaran melalui operasi, pemantauan dan langkah kawalan yang berterusan dapat memastikan persekitaran bebas daripada pembuangan sampah haram.

Sanitasi dan pembersihan di kawasan berisiko dapat mengawal penyebaran virus COVID-19.

INISIATIF 17:

Membudayakan Amalan Sanitasi Dan Disinfeksi Secara Kendiri

Amalan sanitasi dan disinfeksi secara sendiri perlu diterapkan kepada rakyat sebagai satu budaya dalam kehidupan bagi mencegah penyakit.

AKTIVITI

17.1

Pelaksanaan Garis Panduan Sanitasi dan Disinfeksi Kemudahan Awam dan Premis di Kawasan PBT

17.2

Bina upaya PBT untuk melaksanakan sanitasi dan disinfeksi secara sendiri di kemudahan awam dan premis di kawasan PBT

Melatih PBT dari segi kemahiran untuk melaksanakan aktiviti sanitasi dan disinfeksi secara sendiri di kemudahan awam dan premis di kawasan PBT.

INISIATIF 18:

Memperkasakan Aspek Kebersihan Tandas

Rakyat dididik untuk lebih bertanggungjawab mengenai penggunaan dan kebersihan tandas.

AKTIVITI

18.1

Pertandingan Tandas Awam
Peringkat Kebangsaan (12
Kategori)

18.2

Kempen Kebersihan Tandas
Peringkat Kebangsaan

Inisiatif memberi penghargaan di atas komitmen dalam penjagaan tandas bersih yang menyokong kesejahteraan kesihatan merupakan langkah terbaik bagi menyokong inisiatif kebersihan tandas yang dilaksanakan oleh pihak yang terlibat.

Kempen ini dapat meningkatkan amalan kesedaran dan kepentingan sanitasi tandas yang bersih dalam kehidupan manusia.

STRATEGI 9:

INISIATIF 19:

Memperkasakan Komuniti Mengenai Penjagaan Kebersihan Persekitaran dan Kemudahan Awam

Peranan rakyat adalah penting dalam mewujudkan persekitaran yang bersih dan sejahtera. Penjagaan kebersihan dan alam sekitar bukan hanya tanggungjawab kerajaan malah harus dipikul bersama setiap rakyat Malaysia. Kawasan persekitaran yang bersih mampu mencegah penyakit berjangkit bawaan vektor.

19.1

Bina upaya komuniti untuk bersama-sama melaksanakan aktiviti promosi kebersihan persekitaran

19.2

Memperkasakan komuniti untuk bersama-sama menjaga kemudahan awam yang dikongsi bersama masyarakat

19.3

Memperkasakan komuniti supaya mengamalkan norma gaya hidup baharu

AKTIVITI

Melatih dan memperkasakan komuniti dengan memberi pengetahuan, kesedaran dan kemahiran untuk melaksanakan aktiviti berkaitan kebersihan persekitaran dan bertanggungjawab dalam menjaga kemudahan awam.

INISIATIF 20:

Memperkasa Peniaga Menjaga Kebersihan Premis Perniagaan dan Sekitarnya

Inisiatif ini untuk meningkatkan tahap kebersihan premis perniagaan bagi memastikan kebersihan premis yang lebih kondusif dan selamat melalui kolaborasi semua pihak yang berkepentingan.

AKTIVITI

20.1

Memperkasakan peniaga untuk menjaga kebersihan premis perniagaan dan sekitarnya

Pengendali premis makanan dididik dan diperkasa melalui aktiviti libat urus dan kempen kebersihan bagi meningkatkan tahap kebersihan premis dan pengendalian makanan secara selamat. Penglibatan kolektif semua pihak adalah penting dalam menjayakan usaha ini.

INISIATIF 21:

Menggalakkan Penglibatan Komuniti Dalam Inisiatif Komuniti Sifar Sisa (KOSIS)

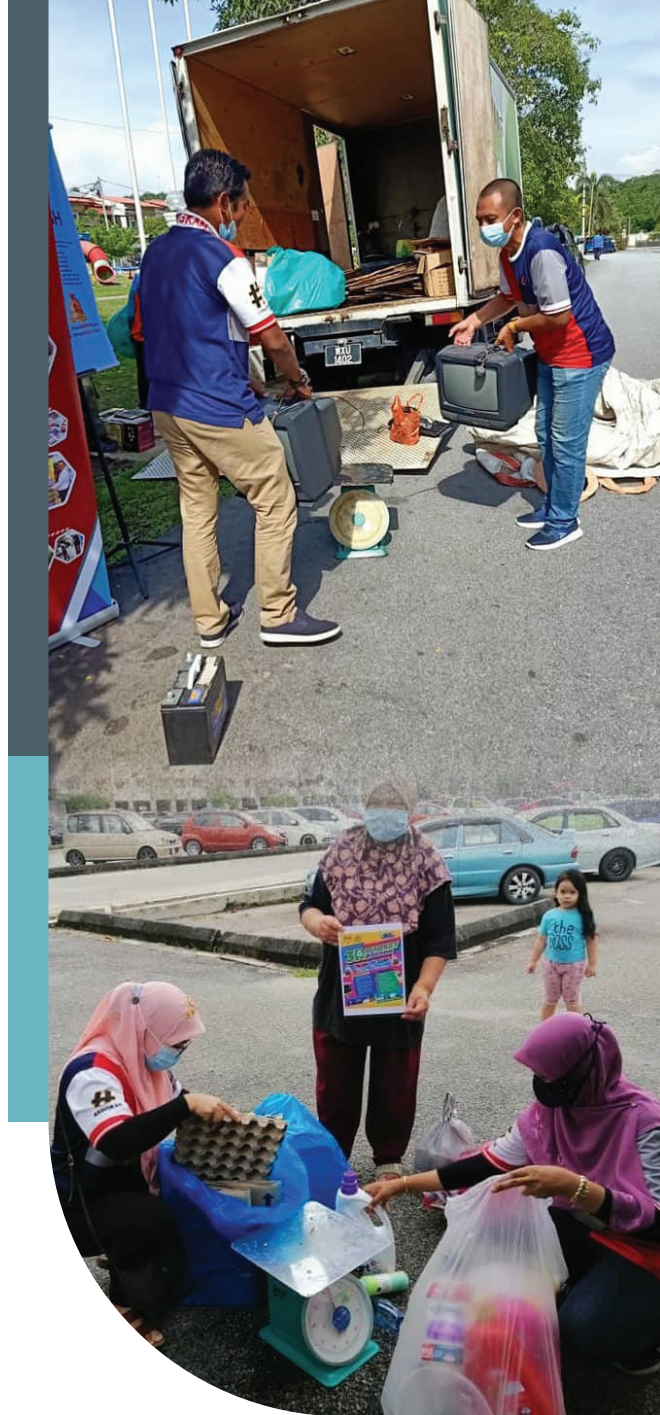
Komuniti dididik dan diberi galakkan melalui penghargaan ke atas komitmen dalam melaksanakan amalan kitar semula ke arah mencapai komuniti sifar sisa.

AKTIVITI

21.1

Melaksanakan Program Kesedaran Awam dan Pengkomposan di Pusat Inisiatif Komuniti Sifar Sisa (KOSIS) di bawah Pejabat Sekretariat Muafakat Komuniti (SMK) bagi mempertingkatkan amalan 3R dan pengasingan sisa makanan

Mempromosikan 17 Projek Perumahan Rakyat (PPR) yang terlibat dapat menggalakkan komuniti melaksanakan pengumpulan dan pengasingan sisa kitar semula dan sisa makanan di rumah seterusnya mendapat manfaat daripada penjualan sisa tersebut melalui sistem ganjaran secara *Trash to Cash*.

INISIATIF 22:

Memperkasakan Komuniti Dalam Pemantauan Bersama

Aplikasi *Mobile* i-Tegur merupakan satu inovasi baharu yang dibangunkan oleh KPKT untuk memberi kemudahan kepada orang awam bagi membuat sebarang aduan kepada Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) melalui mobile

AKTIVITI

22.1

Penggunaan Sistem i-Tegur untuk penyaluran aduan di PBT

Memperluaskan penggunaan Sistem i-Tegur kepada orang awam untuk menyalurkan aduan berkaitan tahap kebersihan persekitaran di kawasan masing-masing melalui hebahan.

- Penghantaran aduan bergambar beserta lokasi secara *Mobile*;
- Maklumbalas kepada pengadu diberikan dengan lebih responsif; dan
- Pemantauan statistik aduan oleh PBT atau JKT melalui *dashboard* yang disediakan dengan lebih efisien

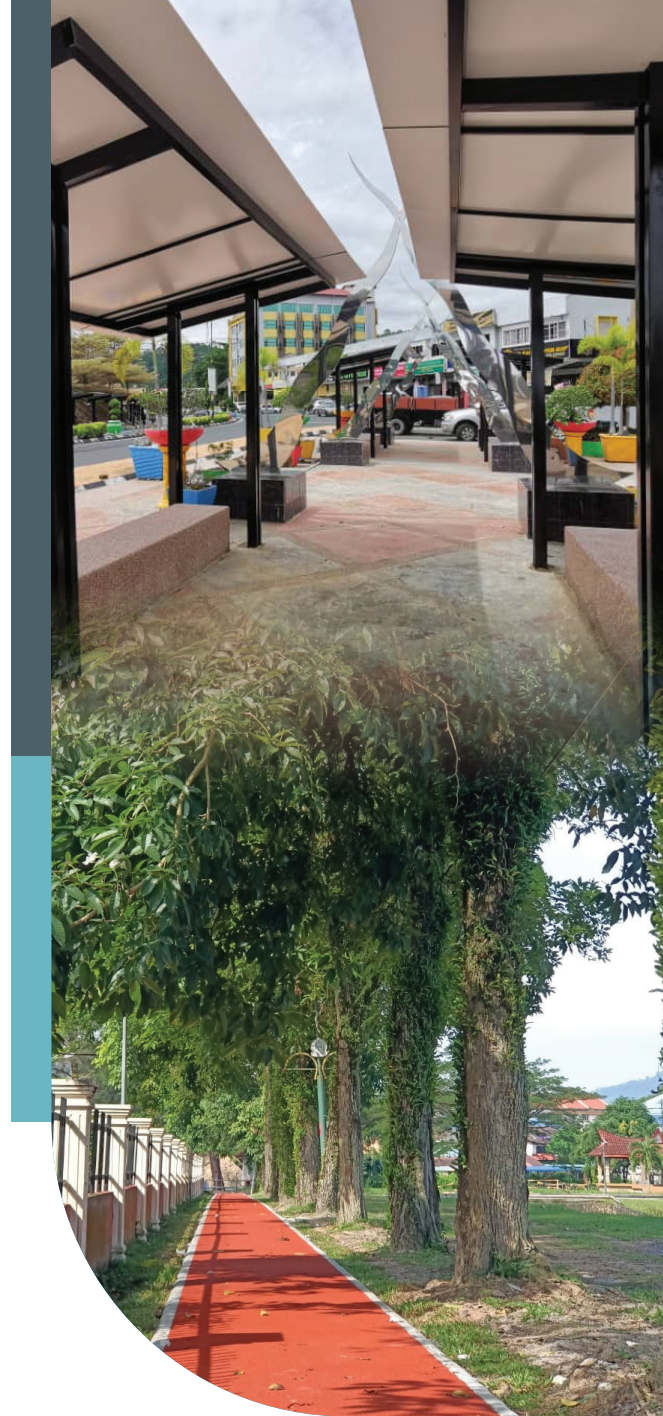

STRATEGI 10:

INISIATIF 23:

Mengarusperdanakan (*mainstreaming*)
Pelaksanaan *Healthy Walkable City* (HWC)

Garis Panduan Pelaksanaan *Healthy Walkable City* (GPPHWC) telah dibangunkan oleh KPKT melalui PLANMalaysia sebagai panduan bagi memastikan setiap pembangunan bandar dapat mengintegrasikan prinsip reka bentuk yang mendorong kepada kehidupan yang lebih sihat dan aktif penduduk. Prinsip-prinsip perancangan seperti berketersambungan, rekabentuk sejagat yang mesra pengguna, selesa, selamat dan mampan diambilkira bagi memastikan setiap pembangunan bandar dapat mengintegrasikan prinsip reka bentuk. Rekabentuk ini mendorong kepada kehidupan yang lebih sihat dan aktif penduduk, memenuhi keperluan semua golongan individu termasuk kanak-kanak, orang-orang tua dan golongan OKU di dalam mengamalkan gaya hidup yang sihat. Komponen dan elemen *walkability* seperti laluan pejalan kaki, medan pejalan kaki, laluan basikal, tangga atau tanjakan, jejantas dan landskap serta kemudahan sokongan seperti bangku, pencahayaan dan sebagainya merupakan antara elemen utama yang perlu diberi perhatian di dalam merancang dan menyediakan sebuah kawasan yang bercirikan *Healthy Walkable City*.

23.1

- Pelaksanaan Projek *Showcase Healthy City* di (3) Bandar Terpilih

Pelaksanaan projek *Showcase Healthy City* di (3) bandar terpilih

- MD Jerantut
- MD Kulim
- MP Ampang Jaya

Komponen yang dibangunkan:

- *Outdoor Gym*
- Papan Tanda Informasi Kesihatan
- *Public sink wash*
- *Retrofitting* laluan pejalan kaki dan basikal
- Perletakan kenderaan *micro mobility*
- *Street furniture* (perabot jalan)
- Laluan Zebra

23.2

- Pelaksanaan projek *Showcase Mobiliti Aktif* di (2) dua lokasi terpilih dalam kawasan bandar

Pembangunan projek yang menggalakkan mobiliti aktif seperti berjalan kaki dan *non motorized mobility* seperti skuter.

Komponen yang dibangunkan:

- Laluan berkongsi (*shared lane*) pejalan kaki dan pengguna kenderaan tidak bermotor
- Tempat meletak kenderaan tidak bermotor (*docking area*)
- Papan tanda berinformasi

INISIATIF 24:

Memperkasakan Pelaksanaan Program Rakan Taman

Pelaksanaan program Rakan Taman merupakan salah satu program bagi menyokong persekitaran yang kondusif iaitu aktiviti kesukarelawanan bagi menggalakkan masyarakat untuk memelihara, menjaga keindahan serta kebersihan landskap.

AKTIVITI

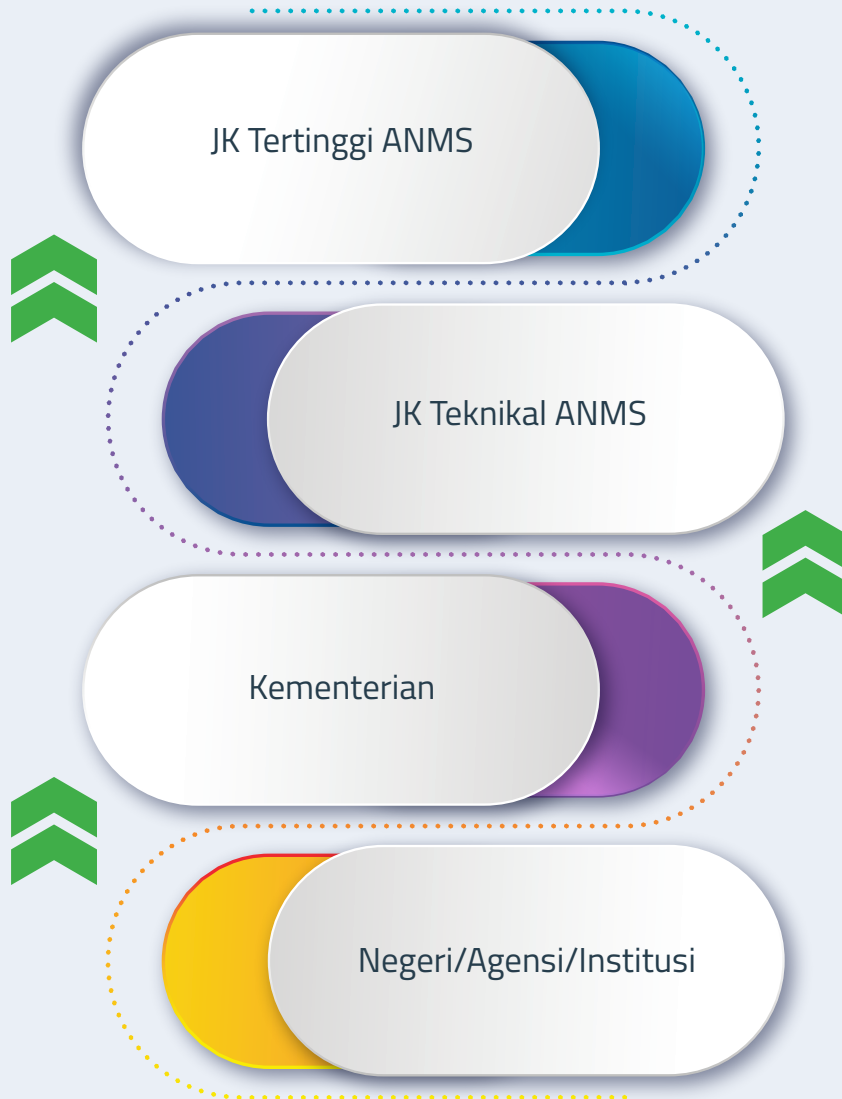
24.1

Memperkasa Pelaksanaan Rakan Taman

Program Rakan Taman dapat menyemai kesedaran dalam kalangan masyarakat untuk mencintai serta mempunyai sifat kepunyaan kepada taman awam, taman kejiranan atau kawasan lapang sebagai aset awam yang perlu dipelihara dan dijaga. Pelaksanaan aktiviti Rakan Taman juga dapat menyemarakkan semangat perpaduan dan intergasi sosial dalam kalangan masyarakat.

PERINGKAT PEMANTAUAN

SASARAN TERAS

01

Peningkatan tahap kebersihan negara

02

Peningkatan penglibatan aktif individu, komuniti, NGO dan pihak swasta dalam program dan inisiatif kebersihan persekitaran

03

Perubahan minda dan sikap masyarakat tentang aspek penjagaan kebersihan diri, keluarga, komuniti dan alam sekitar

04

Peningkatan kesedaran dan tanggungjawab dalam aspek kebersihan di setiap lapisan masyarakat melalui promosi dan publisiti berterusan

05

Penurunan kes penyakit bawaan vektor

Agenda Nasional
Malaysia Sihat

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

| www.moh.gov.my/anms |

SCAN ME